

RAPORT ANUAL

2016-2017

CNPA

Toți copiii merită să fie
LIBERI, PUTERNICI și

Toți copiii merită să fie
LIBERI, PUTERNICI și PROTEJAȚI!

Prevenim
Asistăm
Sensibilizăm societatea
Consolidăm sistemul de
protecție a copilului

**CENTRUL NAȚIONAL DE PREVENIRE
A ABUZULUI FAȚĂ DE COPII**

Suntem...

CENTRUL NAȚIONAL DE PREVENIRE A ABUZULUI FAȚĂ DE COPII

organizația neguvernamentală din Republica Moldova care din 1998 promovează dreptul copiilor la protecție împotriva oricăror forme de violență. Activitatea noastră presupune informarea, sensibilizarea și motivarea societății în vederea stopării relelor tratamente față de copii.

VIZIUNEA NOASTRĂ

este o societate fără violență, în care toți copiii au șanse egale de a-și realiza întregul potențial.

MISIUNEA NOASTRĂ

este de a proteja copiii aflați în situații de risc și copiii victime ale tuturor formelor de abuz, prin activități de prevenire și servicii specializate adresate copiilor și familiilor acestora.

Partenerii și donatorii noștri

Kingdom of the Netherlands

Institutul
Național al
Justiției

Ca și în anii precedenți, am militat cu insistență pentru lucruri pe care le considerăm a fi cele mai importante pentru copii: siguranță și protecție.

Reconstruind fragmente din activitatea noastră din anii 2016-2017, constatăm că am reușit să influențăm politici importante în domeniul protecției copilului, am contribuit la fortificarea sistemului de protecție a copilului, în special pe segmentul asigurării dreptului copilului la protecție, am oferit servicii specializate pentru 650 copii victime ale violenței, iar circa 8000 de copii și 1500 de părinți au beneficiat de programe educative oferite de CNPAC.

Prevenirea abuzului față de copii am promovat-o printr-un program complex de activități de informare, punând la dispoziția copiilor, tinerilor și părinților o nouă platformă online www.12plus.md, două programe educative noi menite să informeze copiii de vârstă preșcolară, dar și adolescenții despre riscurile care ar putea duce la abuzul și exploatarea sexuală. Totodată, am făcut advocacy pentru revizuirea curricula școlară prin introducerea subiectelor din perspectiva de protecție a copilului de violență.

În acești doi ani ne-am antrenat la modul cel mai serios în consolidarea sistemului de justiție prietenos copilului, prin pilotarea unui Model de justiție prietenos copilului victimă/martor al

infracțiunilor, care are drept scop prevenirea traumatizării copiilor în procesele justiției penale. Drept rezultat, autoritățile naționale s-au angajat în promovarea unei legi care va reglementa activitatea intervievatorului și crearea unui serviciu specializat pentru copiii victime a infracțiunilor, obiective care urmează să fie realizate în 2018.

Am continuat să colaborăm cu autoritățile publice locale, în special, în contextul implementării mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, inițiativă care a fost promovată de CNPAC și aprobată de Guvern în 2014.

Abuzul și neglijarea copiilor continuă să fie subiecte sensibile ale societății, asupra cărora atenția și eforturile noastre, dar și cele ale altor actori relevanți vor continua să se îndrepte cu aceeași preocupare și în următoarea perioadă.

Pentru realizările CNPAC, țin să le mulțumesc în primul rând copiilor care ne motivează în fiecare zi să continuăm activitatea. De asemenea, din partea echipei CNPAC mulțumesc tuturor susținătorilor, partenerilor, donatorilor pentru că ne sunt alături în realizarea misiunii sociale care ne-am propus-o.

*Daniela Sîmboteanu
Președinte CNPAC*

■ **Justiția prietenoasă copilului**

Copiii-victime/martori ai infracțiunilor au nevoie de o justiție prietenoasă

Copiii-victime/martori ai infracțiunilor sunt foarte vulnerabili și au nevoie de protecție deosebită, asistență și susținere corespunzătoare vârstei, nivelului de maturitate și necesităților unice, pentru a preveni suferința ulterioară și traumatizarea care pot rezulta din participarea lor în procesele justiției penale.

Atitudinile, cunoștințele și practicile specialiștilor în investigarea cazurilor cu implicarea copiilor sub 14 ani, victime/martori ai infracțiunilor, necesită consolidare.

Prin ratificarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, dar și prin adoptarea Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției 2011-2016, Republica Moldova și-a asumat angajamentul să asigure un sistem de justiție corect, accesibil, care să ofere copiilor-victime și martori respectarea și implementarea eficientă a tuturor drepturilor la cel mai înalt nivel posibil.

CNPAC, în parteneriat cu IMAS, cu suportul USAID și UNICEF Moldova, a realizat un **studiu** pentru a afla care sunt atitudinile și practicile judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală în procesul de investigare a cauzelor copiilor victime. Cercetarea a fost efectuată în raioanele Anenii Noi, Cahul, Călărași, Leova, Ocnița și Soroca.

CONCLUZII DIN STUDIU

- ➔ Copiii sub 14 ani victime/martori ai infracțiunilor sunt audiați în condiții speciale, în camere de audiere special amenajate.
- ➔ Conceptul de „proceduri prietenoase copiilor” este interpretat diferit de specialiștii din domeniul legal.
- ➔ Doar unii specialiști (< 50%) informează copilul despre modalitățile de desfășurare a audierii, participanții la audiere și faptul că audierea este înregistrată audio-video.
- ➔ Deși amenajarea camerelor de audiere este considerată de către profesioniștii din domeniul legal drept una din realizările importante în reforma justiției, de facto, camerele de audiere sunt amplasate în incinta instituțiilor de drept și nu în spații neutre, iar echiparea acestora nu corespunde standardelor internaționale.
- ➔ Importanța intervievatorului este recunoscută de specialiștii în domeniul legal. Totodată, acest rol este pe alocuri echivoc, din cauza unor omisiuni sau neclarități în reglementările din legislația națională cu privire la intervievator.
- ➔ Participarea intervievatorului la audierea copilului în condiții speciale este percepută ca parte a colaborării multidisciplinare, nu ca un serviciu distinct în cadrul sistemului legal, fapt care duce la implicarea în calitate de intervievatori a profesioniștilor fără pregătire specială în domeniu, în mare parte psihologi școlari și psihologi din cadrul SAP-ilor, ceea ce cauzează revictimizarea copiilor, tergiversarea/reprogramarea audierilor etc.
- ➔ Instruirea specialiștilor din sistemul de justiție penală în ceea ce privește audierea copiilor în condiții speciale este considerată absolut necesară, cu accent sporit pe instruirea intervievatorilor.

Modelul sistemului de justiție prietenos copilului, prezentat autorităților pentru replicare

Modelul justiției prietenos copilului victimă/martor al infracțiunilor elucidează standardele de asigurare a unei justiții prietenoase copilului, rolurile și responsabilitățile profesioniștilor în cadrul interacțiunii cu copiii în mod direct sau indirect.

Standardele propuse sunt conforme cu documentele internaționale în domeniul justiției prietenoase copilului/ legislația națională ajustată la acestea.

Specialiștii implicați în implementarea modelului (inspectori de sector, ofițeri de urmărire penală, procurori, judecători, intervievari, avocați, psihologi, asistenți sociali, medici) au fost instruiți și supervizați.

Rezultatele pilotării au fost prezentate în cadrul unui atelier național, organizat în colaborare cu Ministerul Justiției, sub egida Grupului de lucru interinstituțional pentru realizarea acțiunii 6.3.2, p. 2 din Planul de Acțiuni privind implementarea Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016.

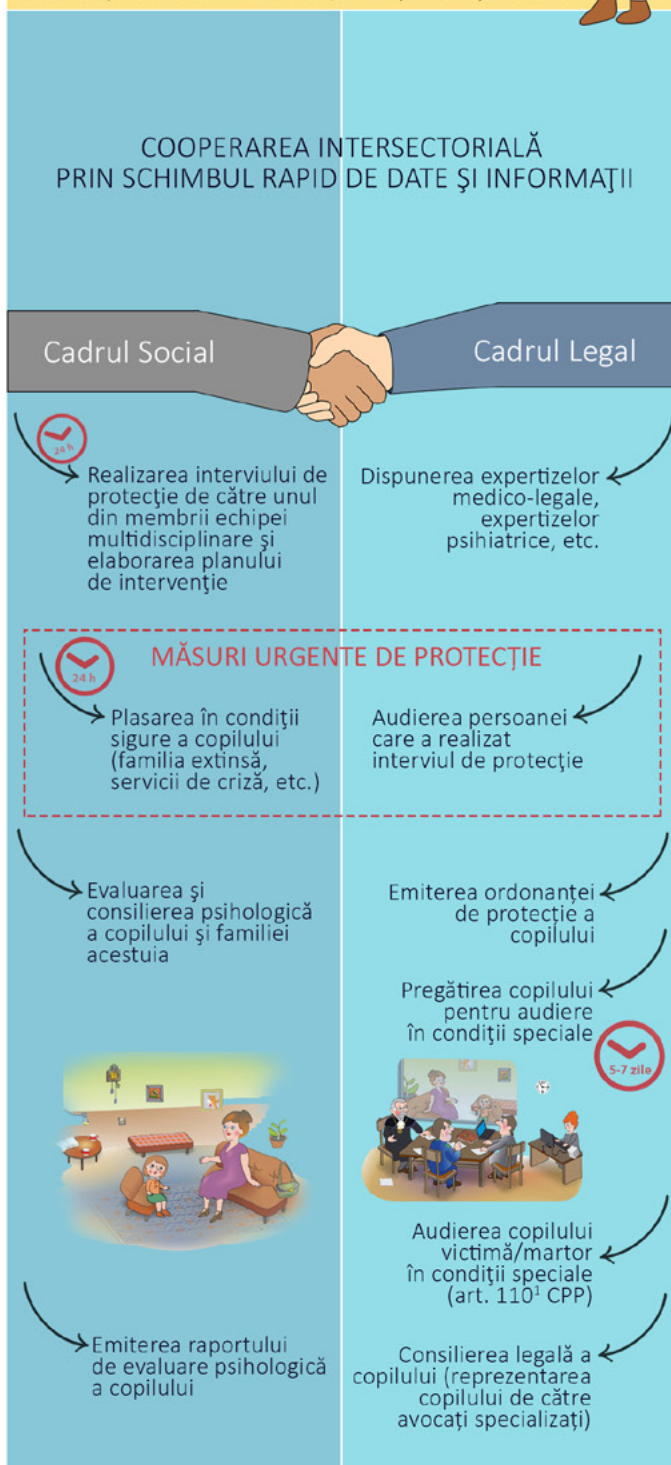
Principalele concluzii și lecții făcute în urma pilotării Modelului au fost reflectate în documentarul **„Justiția prietenoasă copilului victimă/martor al violenței în întrebări și răspunsuri”**, care a înregistrat în această perioadă 50 mii de vizualizări.

Pentru asigurarea aplicării standardelor unei justiții prietenoase copilului victimă-martor am publicat mai multe resurse informaționale și media, utile atât pentru reprezentanții organelor de drept, cât și pentru reprezentanții serviciilor sociale:

MECANISMUL JUSTIȚIEI PRIETENOASE COPILULUI

Asigurarea interesului superior al copilului victimă/martor al infracțiunii cu caracter sexual, trafic și violență în familie

STANDARD NR. 1

Asigurarea protecției copilului în termeni prompti

STANDARD NR. 2

Investigarea se realizează într-o manieră prietenoasă copilului, la toate etapele acesteia

STANDARD NR. 3

Asigurarea accesului copiilor victime/martori la consiliere și asistență

STANDARD NR. 4

Profesioniștii din sistemul legal sunt specializați și instruiți să intervină urgent

STANDARD NR. 5

Intervenția eficientă se realizează prin cooperarea dintre profesioniști: rapiditate, eficiență de date și informații

STANDARD NR. 6

Procedura de audiere a copiilor în condiții speciale corespunde standardelor internaționale

Armonizarea practicilor naționale cu standardele internaționale în domeniul audierii copiilor victime/martori ai infracțiunilor

Aprobarea procedurii de audiere în condiții speciale a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și recunoașterea de facto a importanței specialistului-intervievator calificat este un rezultat semnificativ al sistemului de justiție din Republica Moldova în ultimii ani.

MINISTERUL JUSTIȚIEI SE IMPLICĂ ÎN ELABORAREA LEGII INTERVIEWATORULUI ȘI A STANDARDELOR DE AMENAJARE ȘI FUNCȚIONARE A SPAȚIILOR DE AUDIERE

Astfel, în cadrul Grupului de lucru interinstituțional pentru realizarea acțiunii 6.3.2, p. 2 din Planul de Acțiuni privind implementarea Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, Ministerul Justiției și-a asumat drept sarcină inițierea procesului de elaborare a Legii cu privire la organizarea activității interviuatorului, în vederea determinării principiilor de activitate, statutul acestuia, în special privind selectarea, atestarea, acreditarea și salarizarea.

În 2017 a demarat procesul de elaborare a Legii cu privire la organizarea activității interviuatorului și a Standardelor de calitate privind spațiile de audiere în condiții speciale a copilului sub 14 ani victimă/martor al infracțiunilor. În acest context, a fost semnat un Memorandum între Ministerul Justiției, UNICEF și CNPAC.

REZULTATE

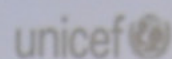
8

interviuatori instruiți conform standardelor internaționale și certificați de INJ

114

AUDIERI

Protejăm copiii împotriva abuzului, neglijării, exploatării și traficului,
printr-un sistem consolidat și funcțional

Implementarea mecanismului intersectorial de
cooperare pentru identificarea, referirea,
asistența și monitorizarea copiilor victime și
potențiale victime ale violenței, neglijării,
exploatării și traficului la nivel național

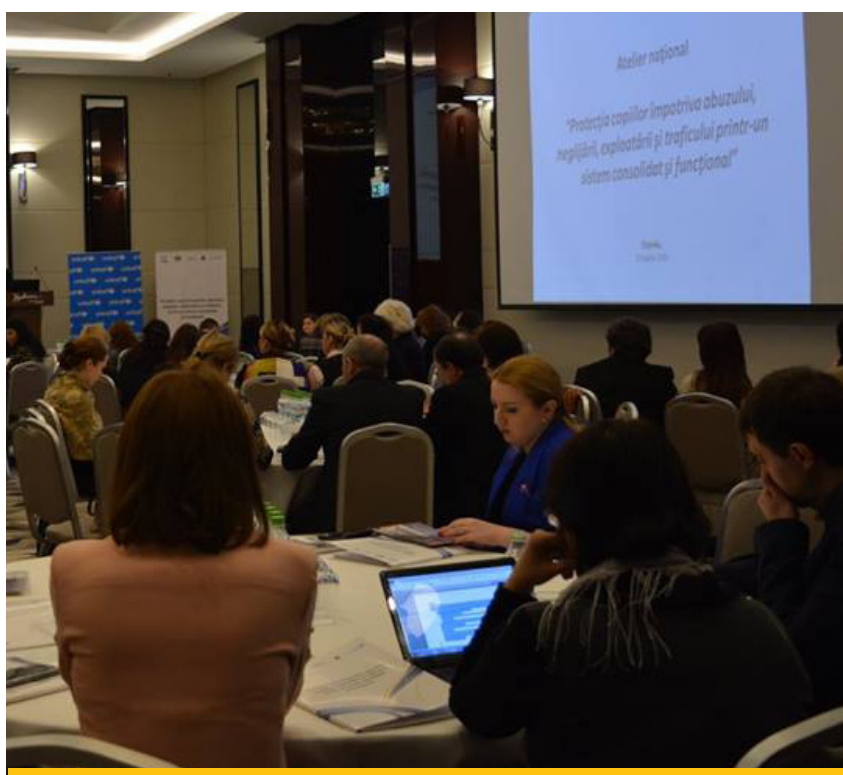
■ Colaborarea intersectorială

Colaborarea intersectorială poate asigura protecția copiilor victime

Protecția copilului împotriva oricăror forme de violență este o prioritate atât pentru comunitatea internațională, cât și pentru Republica Moldova. La nivel internațional acest lucru este confirmat prin Agenda de Dezvoltare Durabilă - 2030, aprobată de către statele membre ONU, în care este inclus obiectivul „Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și tortură față de copii”. La nivel național, prioritatea statului cu referință la protecția copilului împotriva oricăror forme de violență este reflectată în Strategia privind protecția copilului pentru 2014-2020, precum și în Planul de implementare a acesteia.

POPULAȚIA CONTINUĂ SĂ FIE RETICENTĂ FAȚĂ DE RAPORTAREA CAZURILOR DE ABUZ

Odată cu aprobarea mecanismului intersectorial de cooperare prin Hotărârea de Guvern nr. 270 din 08.04.2014, în Republica Moldova s-a stabilit un sistem comprehensiv de raportare și evidență a cazurilor de violență față de copii. Rezultatele de implementare a mecanismului intersectorial, după doi ani de la aprobarea acestuia, au fost prezentate de către autorități la începutul anului 2016 în cadrul Atelierului național „Protecția copilului față de violență, neglijare, exploatare și trafic printr-un sistem consolidat și funcțional”. Cu toate acestea, datele prezentate nu sunt sigure, iar numărul real de copii victime ai violenței este mult mai mare decât cel oficial.

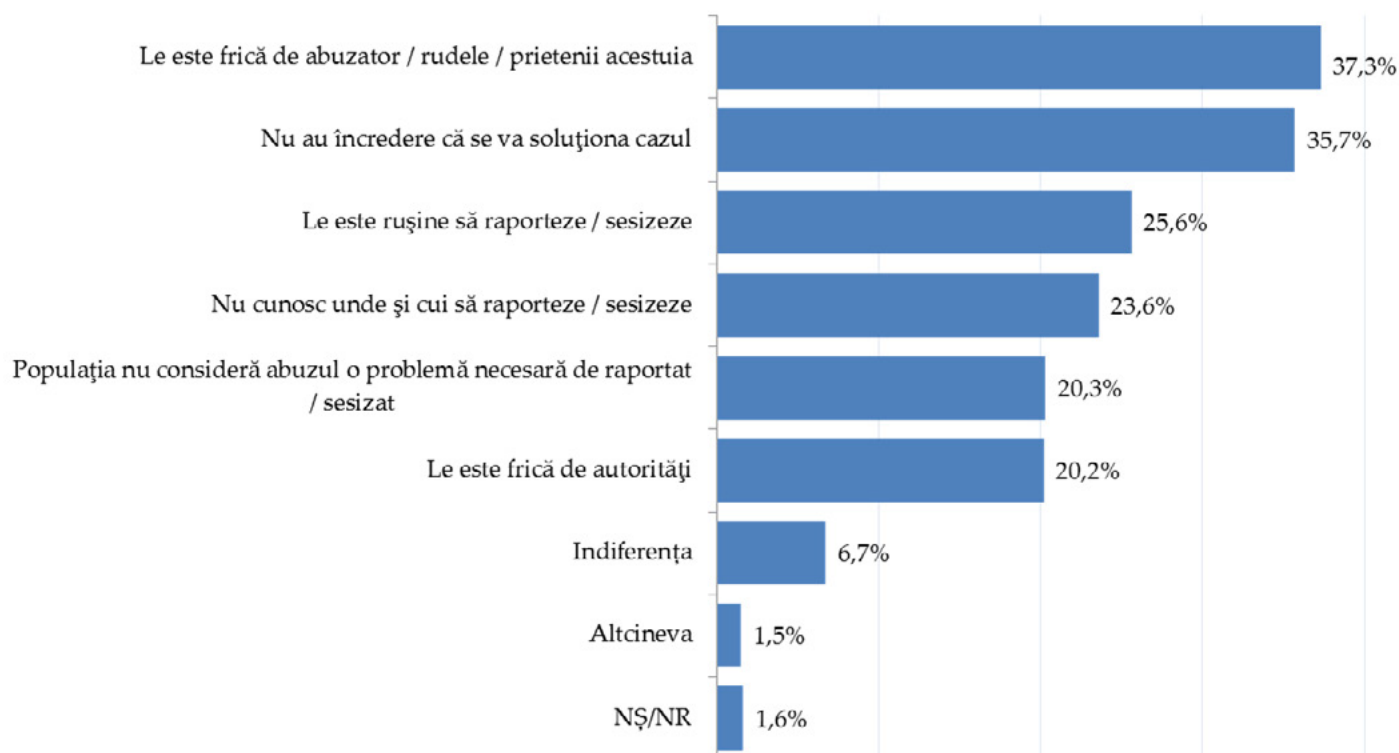
Principalele cauze ale neraportării cazurilor de violență față de copii au fost stabilite în cadrul cercetării **„Percepția populației despre intervenția statului în cazurile de abuz”**, realizată de către CNPAC în parteneriat cu CBS AXA.

Conform Studiului, principalele motive de neraportare a cazurilor de violență față de copii se referă la frica față de abuzatori și apropiații acestora, care ar putea ulterior să le provoace neplăceri personale prin agresiune; neîncrederea populației în competența autorităților statului și lipsa de cunoștințe și informare a populației privind modalitățile de raportare a acestor cazuri.

Nivelul de trai, studiile și mediul din care provine persoana sunt direct proporționale percepției acesteia față de fenomenul violenței și respectiv, raportarea cazurilor de violență.

Chiar dacă statisticile oficiale arată creșterea numărului de cazuri de abuz sexual al copilului, acest subiect rămâne a fi unul tabu în societatea noastră, doar 2 din 10 respondenți percep această formă de abuz ca una frecventă.

MOTIVELE NESESIZĂRII CAZURILOR DE ABUZ

ÎNTREBAREA:

De ce considerați că populația nu raportează/sesizează autoritățile statului cazurile de abuz pentru ca acestea să intervină?

Lucrătorii medicali intervin în cazurile de abuz față de copii, în baza instrucțiunii sectoriale

Odată cu aprobarea mecanismului inter-sectorial de cooperare și a **procedurii de intervenție a lucrătorilor medicali** în cazurile de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului, rolul sectorului sănătate în protecția copilului a crescut considerabil, capacitățile acestui sistem fiind încă neexplorate pe deplin.

În 2016-2017 lucrătorii medicali au identificat cca 3000 de copii victime ale diverselor forme de violență, de gravitate diferită. Din totalul cazurilor, 1333 au fost considerate grave și referite, conform procedurii prestabilite, autorităților tutelare și organelor de drept pentru intervenție multidisciplinară. Cea mai frecventă formă de abuz identificată de către personalul medical este neglijarea, 6 din 10 copii victime identificați de medici suferă de neglijare.

MEDICII VOR FACE DIAGNOSTIC DIFERENȚIAL ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ FAȚĂ DE COPII

Identificarea copiilor victime de către angajații sectorului sănătate are loc în cadrul examinării medicale. Pentru a facilita calificarea cazului de violență a copilului în dependență de semnele clinice ale acestuia, la dispoziția medicilor a fost pus **Diagnosticul diferențial aplicat la examinarea medicală** a copilului elaborat în comun acord cu Societatea de Pediatrie din Republica Moldova și aprobat de Consiliul Științific al Institutului Mamei și Copilului, precum și de către Laboratorul științific de pediatrie.

Pentru a facilita intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului, în comun cu Societatea de Pediatrie din Republica Moldova au fost elaborate și distribuite infografice, care reprezintă schematic acțiunile necesare a fi întreprinse de către lucrătorii medicali din momentul identificării unui caz suspect de violență până la soluționarea acestuia.

Republica Moldova are nevoie de date statistice sigure privind cazurile de violență

Comitetul ONU pentru drepturile copilului, atât în recomandările din 2009, cât și în cele din 2017, reiterează necesitatea consolidării sistemului de colectare a datelor despre copii, care să acopere toate domeniile Convenției, în special copiii vulnerabili și copiii victime. Comitetul recomandă Republicii Moldova utilizarea acestor date pentru formularea, monitorizarea și evaluarea documentelor naționale de politici din domeniul protecției copilului.

Studiul „**Mecanismul de monitorizare a implementării actelor intersectoriale și sectoriale în domeniul prevenirii și combaterii violenței, neglijării, exploatării și traficului copilului: Provocări și Perspective**”, efectuat de CNPAC, cu suportul Fundației OAK.

Una din principalele recomandări ale acestui studiu este consolidarea cadrului de monitorizare sectorială și intersectorială, astfel încât să permită stocarea, generalizarea, prezentarea și analiza datelor de către sectoare, în mod unitar.

NU AVEM DATE SIGURE

În contextul Mecanismului intersectorial de cooperare, fiecare autoritate în parte a determinat indicatorii în baza cărora colectează informațiile privind copiii victime, periodicitatea de colectare a acestor indicatori, precum și criteriile de dezagregare a datelor pe care le colectează. În consecință, datele colectate nu sunt compatibile și comparabile, generând probleme legate de acuratețea fluxului de date între sectoare, evaluarea eficienței colaborării intersectoriale, dar și deficiențe în analiza evoluției fenomenului violenței, neglijării, exploatării și traficului copilului la nivel național.

LACUNELE SISTEMULUI DE COLECTARE A DATELOR, PREZENTATE ÎNTR-UN NOU STUDIU

Dificultățile sistemului de colectare a datelor despre copiii victime, precum și soluțiile necesare pentru îmbunătățirea acestuia au fost elucidate în

În acest sens, a fost elaborat cadrul de indicatori de monitorizare a mecanismului intersectorial de colaborare, inclusiv definițiile și formulele de calculare ale acestora. Matricea de indicatori a fost discutată în cadrul grupului de lucru, creat prin ordinul ministrului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, la lucrările cărora participă reprezentanții autorităților publice, ai organizațiilor necomerciale, precum și partenerii de dezvoltare. Rezultatele acestui exercițiu vor fi incluse în Sistemul Informațional Automatizat „Asistența Socială”.

DORIM CA POLITICILE STATULUI SĂ FIE BAZATE PE DATE SIGURE

Datele statistice privind cazurile de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului ar permite cercetarea calitativă și cantitativă a fenomenului violenței față de copii, fundamentarea politicilor statului în acest domeniu, precum și direcționarea eficientă a resurselor umane și financiare, și respectiv optimizarea cheltuielilor statului în acest domeniu.

■ **Dezvoltare de capacități**

Protecția copilului împotriva violenței, subiect de formare inițială și continuă a specialiștilor

Instruirea, promovarea și sensibilizarea privind protecția și drepturile copiilor în rândul persoanelor care lucrează cu și pentru copii în sectoarele educației, sănătății, protecției sociale, justiției, ordinii publice, etc. este în egală măsură o necesitate în vederea asigurării unei abordări corecte, în interesul superior al fiecărui copil, totodată este un angajament care și l-a asumat Moldova prin ratificarea convențiilor internaționale în domeniu.

AU FOST INSTRUIȚI FORMATORI LOCALI ÎN DOMENIUL MIC

Mai mulți lucrători medicali, asistenți sociali, cadre didactice, polițiști, psihologi, în total 44 de specialiști din Chișinău, Bălți, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, Orhei, Leova, Hâncești și Strășeni au devenit formatori locali în aplicarea mecanismului intersectorial de cooperare (MIC) pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor/victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.

Specialiștii au urmat un Program de formare cu o durată de 72 de ore, în cadrul căruia au învățat despre cooperarea intersectorială și rolul fiecărui specialist în soluționarea cazurilor de violență față de copii. Urmare acestui program, formatorii locali au instruit circa 650 specialiști asistenți sociali și lucrători medicali, de la nivel local.

SPECIALIȘTII DE LA NIVEL LOCAL AU NEVOIE DE CONSULTANȚĂ ȘI SUPERVIZARE CONTINUĂ

Echipele multidisciplinare din nouă regiuni ale țării au beneficiat de un program de supervizare, oferit de consultanți naționali în domeniul protecției copilului. Circa 300 de profesioniști au primit consultanță continuă, ceea ce a contribuit la identificarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, soluționarea cazurilor dificile de violență față de copii, colectarea și analiza datelor privind copiii victime.

PROGRAM DE INSTRUIRE PENTRU PSIHLOGI

Un alt program complex de instruire continuă (120 ore) a fost realizat pentru psihologii din cadrul Serviciului de asistență psiho-pedagogică. În cadrul acestui program, 54 de psihologi din țară s-au familiarizat cu specificul intervenției psihologului pentru soluționarea cazurilor de violență față de copii, precum și cu specificul intervenției în cadrul procesului penal în care copilul este victimă sau martor al infracțiunii.

De asemenea, circa 35 psihologi și asistenți sociali din cadrul serviciilor sociale au beneficiat de supervizare clinică internațională pentru a-și dezvolta abilitățile profesionale în asistența victimelor abuzului și exploatării sexuale. Instruirile din această perioadă au vizat tematici precum diagnosticul diferențial, tehnici de diagnostic al sindromului posttraumatic de stres la copii și adolescenți, conținutul și strategiile procesului terapeutic, în special lucrul cu copiii abuzați sexual.

Un subiect separat în cadrul instruirilor și supervizărilor a constituit elaborarea rapoartelor de evaluare psihologică și utilizarea acestora în calitate de material probatoriu în cadrul procesului penal. În

acest sens, le-am propus psihologilor **Metodologia de evaluare psihologică și elaborare a raportului de evaluare psihologică a copiilor victime, precum și Ghidul editat de CNPAC în 2016.**

INSTRUIREA ȘI SUPERVIZAREA SPECIALIȘTILOR

44

FORMATORI
locali formați

2 ToT

DESFĂȘURATE,
a câte 72 ore

54

PSIHOLOGI
INSTRUIȚI
(NAȚIONAL)

9 Regiuni

ASISTENȚI SOCIALI
MEDICI,
PROFESORI,
POLIȚIȘTI

826

SPECIALIȘTI
INSTRUIȚI

34

ateliere organizate,

9 ECHIPE

multidisciplinare
teritoriale instruite

ASISTENȚI SOCIALI
MEDICI,
PROFESORI,
POLIȚIȘTI,
PRIMARI,
PSIHOLOGI

300

SPECIALIȘTI
SUPERVIZAȚI

TRANSFER DE PRACTICI BUNE

Bunele practici de prevenire a abuzului și de reabilitare a copiilor victime ale violenței, precum și a politicilor/practicilor educaționale și sociale în domeniul protecției copilului și familiei de violență, necesită a fi incluse în curriculumul de formare profesională inițială și continuă a psihologilor, asistenților sociali și a cadrelor didactice. Acest aspect a fost discutat în cadrul Conferinței naționale „Aspecte psiho-sociale în protecția copilului și familiei de violență”, organizate în parteneriat cu Universitatea

Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. La eveniment au participat peste 170 de profesioniști. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” a integrat subiectul protecției copilului de violență în programul de instruire a pedagogilor, asistenților sociali și psihologilor, iar din 2014 a fost lansat programul de master Asistența psiho-socială în sistemul legal, adresat psihologilor și asistenților sociali care vor activa în cadrul serviciilor pentru victimele violenței în familie și abuzului față de copii.

■ **Servicii pentru copii**

Copiii au nevoie de servicii specializate accesibile

Abuzul asupra copilului, orice formă ar îmbrăca acesta, afectează în mod dramatic dezvoltarea și sănătatea copilului, are efecte imediate și pe termen lung. Copiii care au trăit violența au nevoie de asistență complexă, oferită în cadrul serviciilor specializate.

Serviciul de asistență psihosocială a copilului și familiei AMICUL, creat de CNPAC în parteneriat cu DMPDC încă în 2003, este unul din puținele servicii specializate, care oferă copiilor și părinților consiliere psihologică, facilitează audierea prietenoasă a copiilor victime în cadrul procedurilor legale de către interviuatori special instruiți, oferă consultanță legală și asistență în cadrul aplicării măsurilor urgente de protecție, elaborează rapoarte de evaluare psihologică a copiilor victime.

PROFILUL

copilului asistat

3 din 10 copii

au fost abuzați sexual

Fiecare al 3-lea copil

a fost abuzat emoțional

1 din 10 copii abuzați

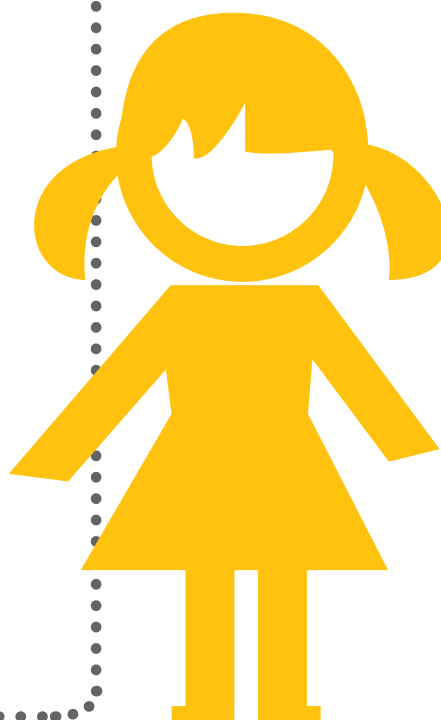
este cu vârsta sub 3 ani

4 din 10 copii abuzați

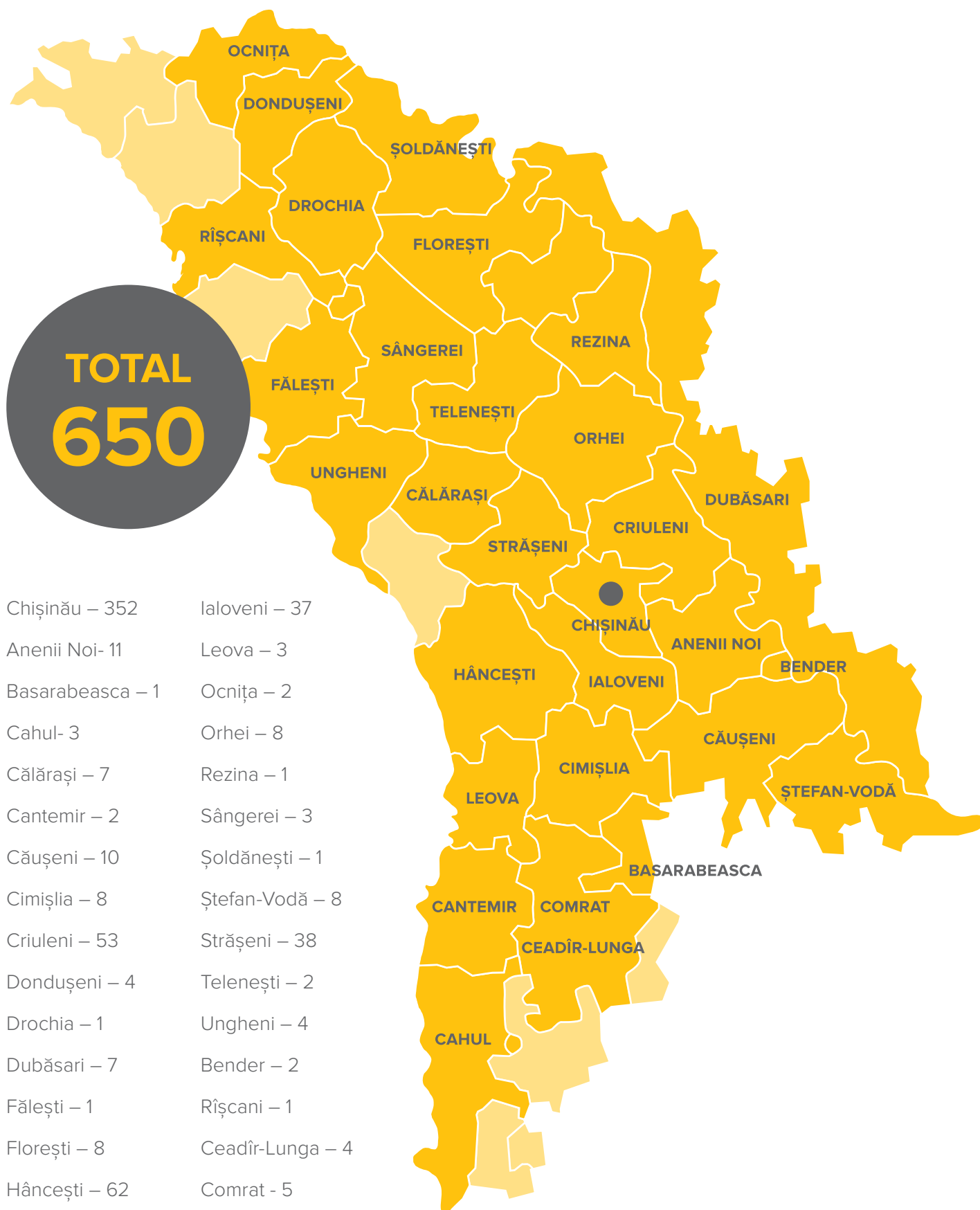
au între 11-15 ani

Fiecare al 2-lea copil

abuzat este băiat

Copii asistați 2016-2017:

INTERVENȚII EFICIENTE

În cadrul planificării intervențiilor cu echipele multidisciplinare locale, CNPAC își asumă un șir de intervenții specifice. Printre intervențiile cu cel mai mare impact asupra soluționării cazurilor sunt:

- asistența psihologică în criză a copiilor;
- asigurarea condițiilor prietenoase de audiere a copiilor;
- elaborarea rapoartelor de evaluare psihologică.

În lipsa unui cadru de reglementare la nivel național, CNPAC a sistematizat experiența de peste 15 ani în domeniu și a elaborat Ghidul “Evaluarea și elaborarea Raportului de evaluare psihologică în cazurile de violență, neglijare, exploatare sau trafic al copilului”. Metodologia stabilește modul de organizare și realizare a procesului de evaluare psihologică, de elaborare a Raportului; principiile și procesele de evaluare psihologică a copilului victimă, etapele evaluării psihologice, structura raportului.

REZULTATE

650 copii asistați

în cadrul Serviciului de asistență psihosocială a copilului și familiei AMICUL;

71 abuzatori au fost condamnați

în cazurile asistate

57 dintre copii asistați

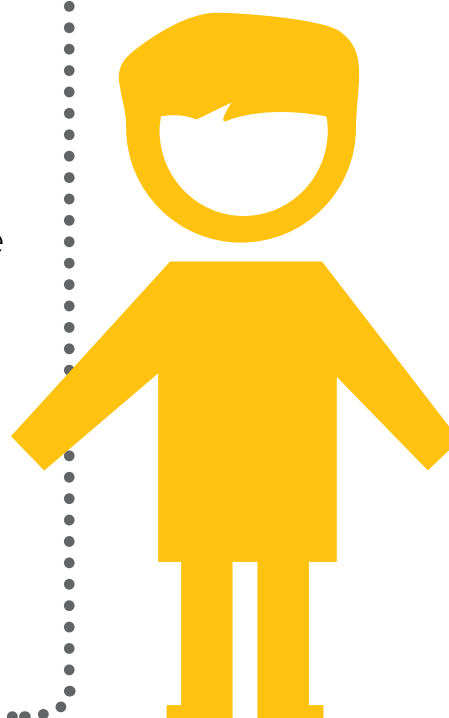
au fost protejați de autorități prin aplicarea ordonanței de protecție/ordinului de restricție

65 de rapoarte

de evaluare psihologică a copiilor, expediate organelor de urmărire penală și autorităților tutelare

114 audieri

cu participarea interviuatorilor certificați

Publicul larg contribuie la reabilitarea copiilor abuzați

Am simțit susținerea a sute de cetățeni din Republica Moldova și de peste hotare, în efortul de a asista copiii victime în cadrul serviciului specializat al CNPAC. Donatorii ne-au susținut în diferite forme, astfel încurajându-ne să dezvoltăm aceste servicii și în alte regiuni ale țării, pentru a putea ajuta un număr și mai mare de copii victime ale abuzului.

DODO – PRIETENUL COPIILOR ABUZAȚI

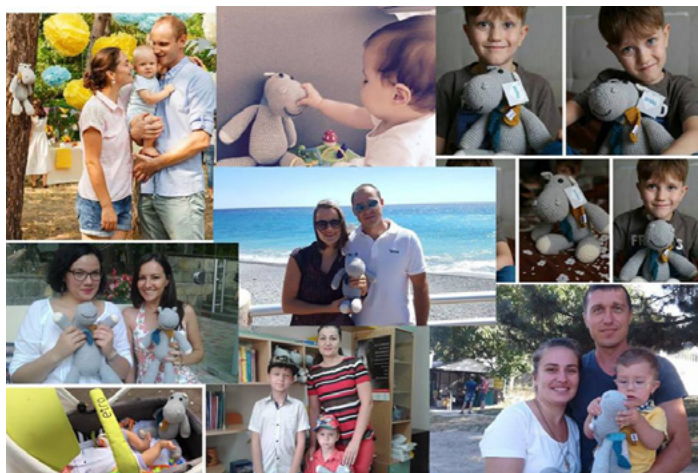
DoDo, o jucărie croșetată manual, care și-a asumat rolul de prieten al copiilor abuzați, a devenit mascota acțiunilor noastre de fundraising pentru reabilitarea copiilor victime ale abuzului emoțional, fizic, sexual. Cumpărând o jucărie Dodo, cei peste 120 de donatori, au contribuit personal la reabilitarea copiilor victime ale abuzului în cadrul serviciului de asistență a copilului și familiei AMICUL.

Jucăria Dodo a ajuns în zeci de familii atât din Republica Moldova, cât și din Italia, România, SUA, Polonia, Irlanda, susținând și promovând activ cauza reabilitării copiilor abuzați.

SĂ COLORĂM CU DODO

În anul 2017, în contextul Zilei Internaționale a Copiilor – 1 iunie, am lansat cartea de colorat „**Să colorăm cu Dodo**”. Eroul principal, Dodo, alături de prietenii lui, ilustrează într-o formă jucăușă regulile de securitate pe terenul de joacă. Cartea este însoțită de un set de creioane și oferă posibilitate donatorilor de a ajuta mai mulți copii victime să primească asistența specializată de care au nevoie micuții. Cărțile Dodo au ajuns în casele a peste 800 de donatori.

În anul 2017, în cadrul desemnării procentuale pentru cauza CNPAC au fost redirecționate aproximativ 19.000 lei

VALENTIN BOGHEAN ȘI PRIETENII A SUSȚINUT UN CONCERT ÎN SPRIJINUL COPILOR ABUZAȚI

Peste 500 de persoane au asistat pe 10 decembrie 2016 la Filarmonica Națională "Serghei Lunchevici" din Chișinău, la spectacolul FII EROUL UNUI COPIL – concert de muzică folk cu participarea artiștilor Valy Boghean, Ion Razza, Viorel Burlacu, Paul Arva (România) și actorul Nicolae Jelescu. Cele mai frumoase melodii folk și versuri emoționante au creat o atmosferă de poveste și au sensibilizat spectatorii, care, la final de concert, au făcut donații întru susținerea reabilitării copiilor abuzați.

Pornind de la lucruri mici ajungem să realizăm fapte mari! Valorile umane se transmit din generație în generație și prin intermediul muzicii. Prin tot ce facem și acțiunile de caritate în care ne implicăm, noi contribuim la sensibilizarea lumii, or, cu cât mai mulți oameni vor face fapte bune, cu atât mai bună va fi și viitorul nostru, viitorul copiilor noștri.

VALI BOGHEAN BAND

M.A.I. S-A ALĂTURAT CAUZEI

Ministerul Afacerilor Interne s-a alăturat cauzei protecției copiilor abuzați, organizând un concert special întru susținerea asistenței copiilor victime, cu prilejul celor 25 de ani de Independență ai Republicii Moldova.

În cadrul evenimentului au participat conducerea MAI, Președintele Parlamentului, Adrian Candu, șeful Delegației UE în Republica Moldova, Pirkka Tapiola, ambasadori, miniștri și alți invitați, care au vorbit despre importanța protecției copiilor față de abuz și au încurajat oamenii să contribuie la reabilitarea copiilor abuzați.

MULȚUMIRI SE ADUC:

Fundația Felicia,

Hotelul Berds

Rețeaua Dulcinella

Vali Boghean

Agenția Panda Tur

Quiz MOLDOVENCE din SUA

Serviciile specializate regionale – o necesitate pentru Moldova

Conform datelor oficiale, anual, în Republica Moldova, peste 3000 de copii sunt victime ale violenței, dintre care în jur de 1000 copii sunt victime ale formelor grave de violență calificate drept infracțiuni. Dezvoltarea unui șir de servicii pentru copiii victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului este prevăzută în Planul de Acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei pentru protecția copilului pe anii 2014-2020.

Pentru a depăși situațiile traumatice prin care au trecut și pentru a diminua din consecințele negative ale abuzului, acești copii au nevoie de servicii specializate, servicii care actualmente nu sunt asigurate de stat.

DEZVOLTAREA REGIONALĂ A SERVICIILOR SPECIALIZATE

Studiul privind evaluarea cadrului normativ-financiar pentru dezvoltarea serviciului specializat în protecția copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, realizat în iunie 2016, cu suportul UNICEF, a demonstrat că pentru țara noastră formula cea mai viabilă și sustenabilă pentru asigurarea accesului copiilor victime la servicii specializate este dezvoltarea regională a acestora.

Totodată, finanțarea acestor tipuri de servicii este posibilă din banii publici, atât prin modificarea cadrului normativ, cât și utilizând normele legale existente. Studiul propune mai multe scenarii de dezvoltare a serviciilor regionale pentru copiii victime.

■ **Prevenire**

Prevenirea abuzului, subiect care necesită a fi inclus în programele universitare

Activitatea de prevenire a abuzului sexual și de asistență a victimelor abuzului sexual este necesară să se fundamenteze pe studii.

Chiar dacă de prevenirea abuzului față de copii sunt responsabili mai mulți profesioniști, aceștia nu au o înțelegere clară a obligațiilor lor, a posibilelor consecințe ale abuzului și exploatarei sexuale precum și a necesității de a dezvolta și a furniza programe de prevenire a abuzului, concluzii care au fost evidențiate și de studiul „**Corelația dintre abuzul sexual în copilărie și comportamentul sexual riscant ulterior**”, realizat în parteneriat cu Centrul de Investigații și Consultanță „SocioPolis”.

REZULTATELE STUDIULUI

Rezultatele studiului au condus la formularea unor recomandări care vizează, în aceeași măsură, prevenirea cazurilor de abuz sexual asupra copiilor, dar și reducerea consecințelor traumei în cazul victimelor abuzului sexual, din perspectiva factorilor de protecție și de risc.

SE RECOMANDĂ:

- **Dezvoltarea/consolidarea** strategiilor și abordărilor sistemice în domeniul protecției copilului.
- **Includerea acțiunilor** de prevenire primară a abuzului sexual față de copii în programele din cadrul tuturor serviciilor universale.
- **Promovarea programelor** structurale de prevenire a abuzului sexual al copiilor.
- **Dezvoltarea cadrului legal.**
- **Instituirea standardelor** de calitate pentru serviciile psihologice prestate și introducerea unui mecanism de creștere profesională a psihologilor.

Abuzul poate fi prevenit prin dezvoltarea rezilienței copiilor și adolescenților

Abuzul față de copii poate fi prevenit. În acest sens, au fost inițiate și desfășurate mai multe programe care să ducă la dezvoltarea rezilienței copiilor.

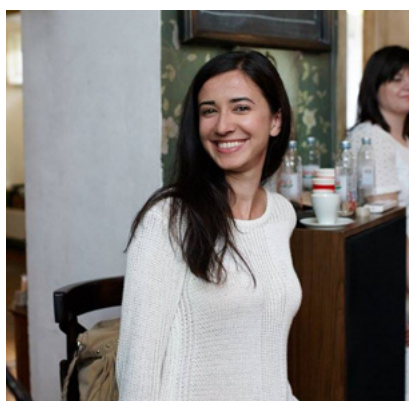
ADOLESCENȚA E MAI FRUMOASĂ ÎN SIGURANȚĂ

În ultimii ani, numărul de infracțiuni raportate, comise împotriva copiilor, a crescut considerabil. În timp ce, în 2010 Ministerul Afacerilor Interne a înregistrat un număr de 653 de crime comise împotriva copiilor, în 2017 numărul copiilor victime ale infracțiunilor a ajuns la 1401. În acest context, în anul 2017, în parteneriat cu Empowering Children Foundation, am lansat Campania **„Adolescență în siguranță”**. Campania a urmărit scopul de a crește gradul de conștientizare asupra fenomenului de abuz și exploatare sexuală a copiilor și informarea acestora, precum și a familiilor lor / îngrijitorilor / întregii societăți despre prevenirea

și combaterea fenomenului. În cadrul campaniei, în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, am distribuit materiale informaționale cu privire la nevoile adolescenților, în școlile din 33 de raioane ale țării.

CLUBUL 12 PLUS

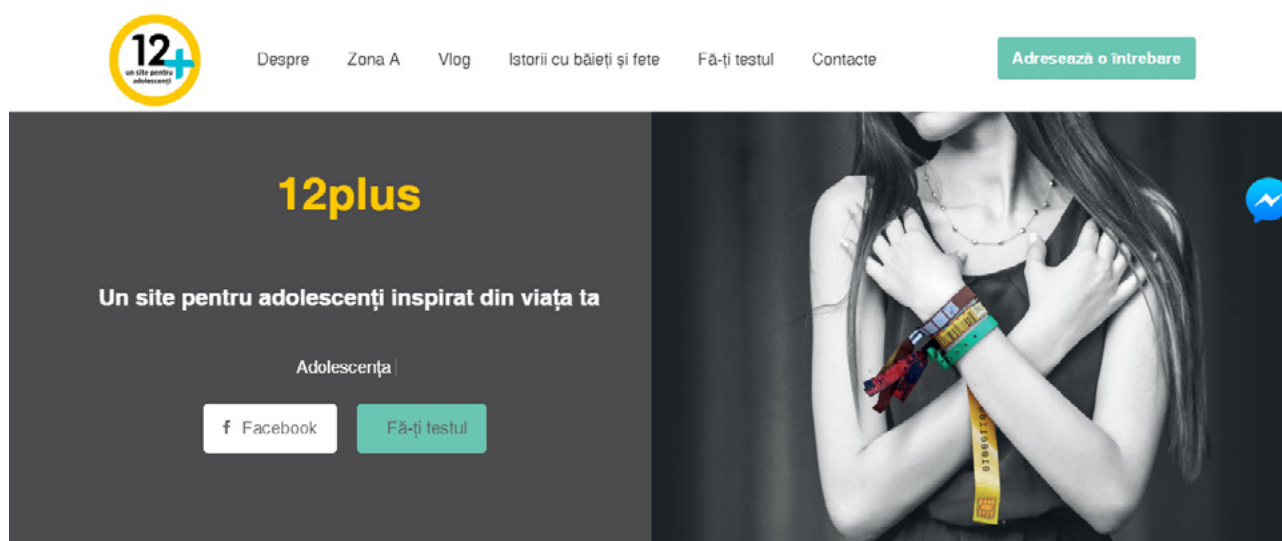
Pe parcursul anului 2017, au fost organizate 6 cluburi de discuții cu tineri între 12-18 ani. În cadrul acestor întâlniri, participanții, ghidați de psihologii CNPAC, au avut posibilitatea să vorbească despre relațiile de iubire, despre sponsorizare, violență, sexting și comunicare online, dar și subiecte ce țin de viața sexuală a tinerilor. Peste 100 de adolescenți au primit răspunsuri la întrebările lor, mai mult ca atât au solicitat ca aceste întâlniri să fie organizate și în localitățile, instituțiile lor de învățământ. Ca urmare a solicitărilor tinerilor, am organizat aceste întâlniri și la nivel local: Ghidighici, s. Sălcuța din r. Căușeni și în orașul Strășeni.

WWW.12PLUS.MD – UN SITE INSPIRAT DIN VIAȚA ADOLESCENȚILOR

Vârsta de 12 + este una însoțită de multe provocări, întrebări și necesități, pe care, de cele mai multe ori, adolescenții nu au cu cine să le discute. Necesitatea unei persoane de încredere, dar și a unor informații care să-i ajute să înțeleagă anumite stări din adolescență, ne-a determinat să lansăm platforma www.12plus.md. Acest site conține informații despre relațiile de iubire în adolescență, sexting, sponsoriza-

re, exploatare și trafic al adolescenților. Toate aceste subiecte sunt abordate într-o manieră ușoară și accesibilă, și ajută tinerii, vizitatorii sitului, să înțeleagă anumite stări din această perioadă, dar și cum să facă față riscurilor. Mai mult ca atât, platforma oferă și un mecanism unic, prin care tinerii, în mod confidențial pot adresa întrebări specialiștilor și primi răspunsuri în termeni prompti.

PROGRAMUL DE DEZVOLTARE A REZILIENȚEI 12PLUS DISPONIBIL PENTRU ADOLESCENȚII DIN TOATĂ ȚARA

114 psihologi din cadrul Serviciilor de Asistență Psihopedagogică și Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor din întreaga țară, au fost instruiți și abilitați, în cadrul programului educațional „12 PLUS”, să dezvolte la adolescenți mecanisme de reziliență față de abuzul și exploatarea sexuală. În 2017, cca

1800 de adolescenți au fost informați și împuterniciți să recunoască mecanismele de constrângere/manipulare utilizate pentru atragerea tinerilor în relații exploatare de tip sponsoring, sexting, trafic de copii și sexualizare, să identifice persoane de încredere și să se adreseze după ajutor.

GRĂDINIȚELE POT FI IMPLICATE ÎN PREVENIREA ABUZULUI SEXUAL AL COPIILOR

Un nou program de prevenire pentru copiii de vârstă preșcolară a fost pilotat în 33 grădinițe din mun. Chișinău și raioanele Hâncești și Orhei. 45 de educatori au fost instruiți să aplice Programul „Copii în siguranță”, să dezvolte copiii capacitatea de identificare și depășire a situațiilor de nesiguranță și amenințare. În perioada de pilotare, 2298 copii au fost informați și împuterniciți să se protejeze de situații potențial periculoase prin aplicarea regulilor de siguranță și identificarea persoanelor de încredere.

Principalele concluzii realizate în urma pilotării programului, în cele 33 instituții de învățământ preșcolar, au fost reflectate în recomandările cu privire la introducerea în curricula pentru

educație timpurie a obiectivelor de prevenire a abuzului și exploatării sexuale față de copii de vârstă preșcolară, oferite Ministerului Educației.

PREVENIREA ABUZULUI FAȚĂ DE COPII, REALIZATĂ CU AJUTORUL JOCULUI DE MASĂ ”ÎN DRUM SPRE CASĂ”

Drumul spre casă e mai sigur atunci când copilul cunoaște cum să prevină și să depășească situațiile de risc. Un rol foarte important în acest proces îl are persoana de încredere a copilului, care îl ajută pe copil și îl încurajează să găsească singur soluții ce îi asigură securitate în situații potențial periculoase întâlnite lângă școală, în parc, la magazin, în stradă sau acasă.

Pe parcursul anilor 2016-2017, prin intermediul programului „În drum spre casă”, 276 de profesioniști (cadre didactice și bibliotecari) din 7 raioane ale țării (Hâncești, Orhei, Cimișlia, Leova, Căușeni, Strășeni, Criuleni) și 2 municipii (Chișinău și Bălți), au fost abilitați și în rezultat au dezvoltat reziliența la peste 3500 copii de vârstă școlară mică (6 – 12 ani).

Profesioniști instruiți în cadrul programului au devenit o resursă importantă pentru comunitate,

fiind parte a sistemului de protecție a copiilor victime sau potențiale victime. Aceștia au învățat cum să identifice și să refere către organele abilitate (asistență socială, poliție, primărie) copii aflați în situație de risc. Datorită implicării bibliotecarilor, au fost identificați mai mulți copii care se aflau în situație de risc.

Protecția copiilor poate fi asigurată prin schimbarea practicilor educaționale ale părinților

Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022 stabilește direcțiile de dezvoltare a educației parentale, ca formă specifică de intervenție specializată pentru organizarea unor programe de formare, dezvoltare și consolidare a abilităților și competențelor parentale ale părinților/reprezentanților legali/persoanelor în grija cărora se află copilul, precum și a viitorilor părinți. În acest context, este necesară diversificarea programelor parentale focusate pe dezvoltarea competențelor de educație non-abuzivă. Părinții au nevoie să fie ajutați/ghidați în educația non-abuzivă a copiilor, întrucât educația cu palme încă mai este percepută ca normalitate în Republica Moldova.

1217
PĂRINȚI
INSTRUIȚI

PĂRINȚII COPIILOR DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ AU ACCES LA UN PROGRAM DE EDUCAȚIE NON-ABUZIVĂ

Programul de parenting „Fără palme”, implementat de CNPAC, are drept scop abilitarea părinților în a-și stăpâni furia în situații dificile, în care este prezent/implicat copilul, în a deveni conștienți de propriile sentimente, gânduri, convingeri și necesități.

În perioada 2016-2017 circa 260 de educatori și 1300 părinți au fost instruiți în cadrul programului cum să stabilească cu dragoste și respect limitele pentru copil. Astfel, părinții și-au dezvoltat abilități de integrare a experiențelor din propria copilărie într-un stil de educare a copiilor care facilitează relația armonioasă dintre părinte și copil. Această activitate de educație parentală a ajutat părinții și educatorii să colaboreze în interesul copilului, dar și să fie mai aproape de necesitățile individuale ale micuților.

Buletin electronic

SUNTEM 1100!
ABONAȚI-VĂ!

Resurse pentru prevenirea abuzului

Suntem puternici și în siguranță, atunci când ne informăm!

„12 PLUS”

Este un ghid destinat specialiștilor, care să ajute și să împunternicească adolescenții să recunoască mecanismele de constrângere/manipulare utilizate pentru atragerea tinerilor în relații exploatare de tip sponsoring, sexting, trafic de copii și sexualizare, dar și să identifice persoane de încredere și să se adreseze după ajutor.

„EDUCAȚIE FĂRĂ VIOLENȚĂ”

Această publicație este destinată părinților și îi ghidează în înțelegerea comportamentelor copiilor și stabilirea relațiilor armonioase cu aceștia. Ghidul răspunde la întrebările părinților care ar fi cele mai bune metode de care să facă uz pentru a le forma copiilor comportamente frumoase, pozitive, acceptate de societate.

„EVALUAREA ȘI ELABORAREA RAPORTULUI DE EVALUARE PSIHOLICĂ ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ, NEGLIJARE, EXPLOATARE, TRAFIC AL COPILULUI”

Acest Ghid reprezintă un reper metodologic pentru psihologii-clinicieni, care își desfășoară activitatea în domeniul asistenței psihologice a copilului abuzat și sunt implicați în procesul de scriere a rapoartelor psihologice la solicitarea autorităților abilitate cu protecția copilului și a instituțiilor de drept. Ghidul este elaborat în baza Metodologiei de evaluare psihologică și elaborare a raportului de evaluare psihologică a copiilor victime (model CNPAC). Această lucrare servește drept reper pentru toți psihologii specializați în lucrul cu copiii victime ale violenței, neglijării, exploatării sau traficului.

„CUM SĂ RECUNOSC UN ABUZ?”

Broșuri destinate copiilor din clasele I-V și adolescenților. În aceste publicații copii pot afla informații despre ce înseamnă abuzul asupra copilului, cum poate fi recunoscut abuzul, cum să se protejeze de abuz, cum să fie ajutați alți copii care au nimerit în situații de abuz, dar și cum să utilizeze internetul în siguranță.

„CUM SĂ PROTEJĂM ADOLESCENȚII DE ABUZUL EMOȚIONAL?”

Este o broșură adresată părinților care au copii adolescenți și abordează modalitățile de prevenire a abuzului emoțional în familie și în mediul școlar. Prin intermediul acestei broșuri, părinții pot afla dacă adolescentul este abuzat emoțional; de ce apare abuzul emoțional între părinți și adolescenți și care sunt consecințele acestuia. În broșură se regăsesc și câteva recomandări care ar putea ajuta părinții să evite abuzul emoțional față de adolescent.

„FĂRĂ PALME ȘI ABUZ”

Este o publicație adresată părinților care au copii cu vârsta cuprinsă între 0-6 ani, dar și persoanelor responsabile de educarea și protecția copiilor. Broșura vine să ajute părinții să stabilească cu dragoste și respect limitele pentru copii. În broșură sunt expuse mai multe studii de caz, din care părinții pot deprinde comportamente de educație.

[Vizitați biblioteca CNPAC aici](#)

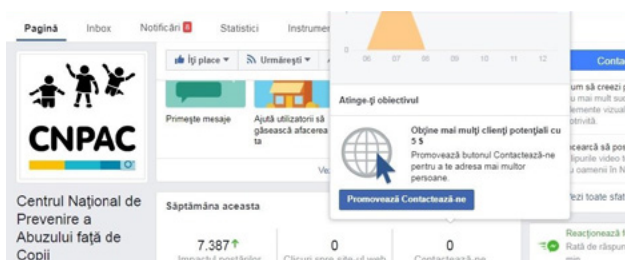

PESTE 200 DE APARIȚII MEDIA:
EMISIUNI, REPORTAJE, ȘTIRI, ARTICOLE DE OPINIE
OFERIM ASPECT VIZUAL

ACCESEAZĂ:

CENTRUL DE RESURSE
WWW.AMICEL.CNPAC.ORG.MD

CNPAC PE FACEBOOK – 2610 URMĂRITORI, UN
IMPACT DE 7000 PERSOANE

RAPORT FINANCIAR 2016

SURSE DE VENITURI	EURO	%
1. Nongovernmental National and International Organizations	296406	93.39
OAK Foundation	145693	
Empowering Childhood Foundation	12584	
WorldChildhood Foundation	11096	
Ambasada Olandei la București	65161	
UNICEF Moldova	60162	
IREX Moldova A.O.	1710	
2. Business Companies	670	0.21
Fundația Felicia	670	
3. Private Donation	8045	2.53
Private donation	8045	
4. Income from Services Provided	12250	3.86
Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului mun. Chișinău	12250	
TOTAL VENITURI	317371	100.00
CHELTUIELI	EURO	%
CHELTUIELI PROIECTE	173922	83.74
Asistența directă a copiilor	52590	
Instruire și dezvoltare de capacități	98136	
Advocacy și sensibilizarea opiniei publice	23196	
COSTURI ADMINISTRATIVE	33763	16.26
TOTAL CHELTUIELI	207685	100.00

RAPORT FINANCIAR 2017

SURSE DE VENITURI	EURO	%
1. Nongovernmental National and International Organizations	311530	94.88
OAK Foundation	156180	
Empowering Childhood Foundation	24360	
WorldChildhood Foundation	32940	
Ambasada Olandei la București	34560	
UNICEF Moldova	54250	
FHI 360	9240	
IREX Moldova A.O.	653	
2. Business Companies	0	0.00
	0	
3. Private Donation	3470	1.06
Private donation	3470	
4. Income from Services Provided	12375	3.77
Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului mun. Chișinău	12375	
5. Income from Services Provided	952	0.29
2% Deemnare Procentuala Bugetul de Stat	952	
TOTAL VENITURI	328327	100.00
CHELTUIELI	EURO	%
CHELTUIELI PROIECTE	197815	81.91
Asistența directă a copiilor	108450	
Instruire și dezvoltare de capacități	53460	
Advocacy și sensibilizarea opiniei publice	35905	
COSTURI ADMINISTRATIVE	43702	18.09
TOTAL CHELTUIELI	241517	100.00

Contacte:

mun. Chişinău | str. Calea Ieşilor, 61/2 | MD 2069
ajutauncopil@cnpac.org.md | www.cnpac.org.md
Telefon: 022.75.88.06